

NÉPÜNK

TERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
ORADEA
 Strada Iosif Vulcan No. 4.
 Telefon: 440

ZSIDÓ HETILAP
 Főszerkesztő: **WASSERSTROM SÁNDOR**
 Felelős szerkesztő: **LEITNER ZOLTÁN**

ELŐFIZETÉSI ARAK:
 Belföldön: Egész évre hitközségeknek és vállalatoknak 500 Lei, magánosoknak 260 Lei.
 Külföldön: 4-2 Dollár, Kc. 120-80,
 P. 25-15, S. 30-20, Dinár 200-150.

Zsidók! Tanuljunk Genftől!

A világ érdeklődésének homlokterében Németország áll. Az a német birodalom, amely bejelentette kilépését a Népszövetségből. Örögi raffineriával rendezték meg a kilépés pillanatát. Napokig tartó tárgyalás előzte meg, amely a németországi zsidóság sorsa körül forgott. A genfi népszövetségi delegátusok erélyesen sikraszállottak a megnyomorított, üldözött német zsidók érdekében. Hitler országa protestált ellene. Nem fogadta el azt a megoldást, amely országa zsidóságát, mint kisebbséget, nemzetközi fórumok ellenőrzése alá juttatta volna. S amikor a kérdés elég kiélezett volt, akkor villámcsapásként éri a hír az egész kulturvilágot, hogy Németország brüszk módon bejelenti kilépését a Népszövetségből. A kilépés bejelentését Hitler rádióbeszédében azzal indokolja, hogy „bizonyos elemek” miatt történik ez, tehát burkoltan bár, de félreérthetetlenül a zsidóságra céloz. Így még jobban fokozza az ellenszenvet ellenünk bent az országban és a gondolkozni nem tudók előtt szerte a világon úgy állítódik be a kérdés, mintha valóban a „zsidó” Népszövetség miatt történt volna a világpolitikai fordulat. Pedig szó sincsen róla! A zsidókérdés csak ürügy, de tényleg Németország háborút akar. Békeszerződések revízióját. Neki kell a Saar vidék, de azonnal. Neki kell továbbra is az „erőt” mutatni, hogy a megszállt német népmilliók továbbra is kövessék a nagy „Führer”-t azon az uton, mely az általános nagy háború felé sodorja viszavonhatatlanul az egész kulturemberiséget. Rohamléptekkel haladunk az általános kataklizma felé. A nagy jövő-menés a kis-entente országaihoz, a Balkán államok konferenciájához, a sok paktum és egyéb írásod megszerkesztése, minden Hitler handabandázás mellett, sőt, ellenére, mindjobban kovácsolja össze a nagy acélgűrűt e nagy, de megkerült nép köré. A németiség végzetes nagy tragédiája most fog kibontakozni a maga teljes nagyságában és hallatlan tragikumában. Nem tudjuk sajnálni ezt a népet, amely halálos gyűlöletében az egész világ zsidósága ellen megízente a háborút. Most egy olyan fórumot lökött el magától, amely valóban sikraszállott a zsidó érdekekért és az agyonsanyargatott német zsidóságot védelmébe akarta venni. Most még szabadabb préda lesz a németországi zsidóság. Az üldözés tempója talán még vadabb lesz. Ezért ne feleddje el egyetlen zsidó sem, hogy a bojkottot továbbra is minden erőnkkel folytatni kell. Az egész világ a németek ellen fog fordulni és nekünk is közzéjük kell állani, mert ezt kívánja nemcsak a józan ész, hanem az egyszerű életösztön is!

A világháború tüzes fénycsóvját meglobogtatták az agyonsanyargatott világ fölött. A gyűlölet eme pokoli zürzavarában, a zsidókat akarják odaállítani bünbakként. Ez nem

igaz, ez gonosz rágalom és aljas gazság. De védekeznünk kell! S ha

tragikus idők előtt is állunk, higyünk rendületlenül abban, hogy az igazságnak győzni kell a gyűlölettel szemben. És az igazság mellettünk van. Igen, a mi oldalunkon áll, a zsidóság oldalán!

A zsidó probléma egyetlen megoldása:

A zsidó nemzeti kisebbségi jogok biztosítása.

A zsidókérdés a Népszövetség előtt

— A németországi zsidó asszimiláció tragédiája. —

A Népszövetség ülésén az elmúlt hetekben a tárgyalások középpontjában a zsidókérdés állott. Az egyes államok vezető politikusai egyetértettek abban, hogy a Népszövetség elé került problémák közül legalább a német zsidóság kérdése gyors és nem ideiglenes megoldást kíván. A német zsidóság helyzetét azzal akarták mindenképp megkönnyíteni, hogy a népszövetségi alapokmányokban lefektetett kisebbségi jogokat terjesszék ki rájuk. Azonkívül az emigránsok támogatását és a Palesztina felé irányuló emigráció megszervezését is napirendre tűzték.

A holland külügyminiszter azt kérte, hogy vegyenek fel egy bizonyos összeget a Népszövetség költség előirányzatába a német zsidó menekültek támogatására. A többi delegátusok is a megoldás mikéntjére tettek életrevaló proposíciókat. Arról is szó volt már, hogy a Népszövetség Hoovert, az Egyesült Államok volt elnökét kéri fel, a zsidó emigránsok elhelyezkedésének megoldására. Ausztrália delegátusa, dr. Friedmann rabbi kijelentette, hogy Ausztrália népe, megfelelő formában fogja szimpátiáját kifejezni a Népszövetséggel szemben, amennyiben a német-zsidó kérdés nyugvópontra jut. Azt lehet állítani, hogy a német zsidóság ügye, nagyon kedvező csillagzat alatt állott a gerfi aeropág előtt.

A német delegátus minden erővel elene volt, hogy a zsidókérdést ilyenképen oldják meg. Tiltakozott az ellen, hogy a kisebbségi jogokat kiterjesszék a zsidókra, azt állítván, hogy ez nem kisebbségi kérdés, hanem faji probléma Németországban és kétségbeesésében, a németországi asszimiláns zsidóság dokumentumait hozta fel érvel, akik maguk is kijelentik, hogy nem kívánják, magukat a kisebbségi jogok nemzetközi védelme alá helyezni.

Igen érdekes és nagyfontosságú beszédek tartottak Lange norvég delegátus és Dr. Benes csehszlovákiai külügyminiszter. Lengyelország megbizottja pedig Palesztináról beszélt, mint igen fontos emigrációs pontról és az angol kötelezettségről, ezzel kapcsolatban. Ormsby Gore angol delegátus részletes jelentést adott Palesztináról, és hangoztatta, hogy a zsidó emigráció kérdését nemzetközi alapon kell megoldani. Beranger francia delegátus igen erélyesen lépett fel. Beszélt Bernheim felsősziléziai zsidó petíciójáról, amelyet annak idején tárgyalt a Népszövetség és kijelentette, hogy

ez esetben a kisebbségi jogok flagrns megsértéséről volt szó, amelyet el is intézett a Népszövetség. Épen ezzel kapcsolatban ki kell jelentse, hogy nem csak Németország egyes területén kell érvényesíteni a kisebbségi jogokat, hanem az ország egész területére. Németország megsértette a kisebbségi jogokat és nyílt állásfoglalásra kell felszólítani ebben a kérdésben. Meg kell kérdezni Németországot, — mondja Beranger, — hogyan akarja törvényeit összhangba hozni a kisebbségi jogokkal. A francia megbizott beszéde nagy tetszéssel találkozott.

Sandler svéd delegátus is foglalkozott a Bernheim esettel és szintén amellet volt, hogy ki kell terjeszteni az egész német zsidóságra a kisebbségi jogokat.

A Népszövetség gazdasági bizottsága pedig közben azzal foglalkozott, hogy miképpen lehetne anyagi bázist teremteni a németországi-zsidó emigrációra. Rendkívül fontosnak tartja Sir Austen Chamberlain is, angol delegátus, hogy ebben az ügyben gyorsan és erőteljen cselekedjék a Népszövetség. Végül elhatározzák, hogy 25.000 frank rendkívüli segélyt azonnal kiutalnak.

A Genfben időző zsidó és cionista delegátusok memorandumot nyújtottak át, amelyben részletesen vázolják, a németországi zsidóság jogi és gazdasági helyzetét. Prof. S. Brodetsky, Leo Moltkin elnök és az angol zsidó szervezetnek vezetője, Prof. Norman Bentwich a Join Foreign Office vezetője, sajtónyilatkozatokat adtak a genfi zsidó reprezentánsok munkájáról és céljairól.

Végül is a Népszövetség nemzetközi fóruma határozatilag kötelezte Németországot, hogy az 1922 szeptember 1-i népszövetségi határozat értelmében ismerje el a német zsidóság kisebbségi jogait és adja meg számukra a teljes állampolgári egyenjogúságot.

Németország tiltakozott a határozat ellen. És ma már tudjuk, hogy nem fogja respektálni a Népszövetség itéletét, mert közben bejelentette kilépését a Népszövetségből.

A németországi zsidókérdés körül felmerült viták azonban igen jó tanulságot szolgálhatnak nemcsak a német, de az egész világon élő zsidóság számára. Az ugyanis, hogy egyedül csak a nemzeti alapon álló kisebbségi szervezkedés lehet mindenütt a zsidóság útja, mert csak így biztosíthatja jogait és csak így tud azoknak a nemzetközi forumok előtt is érvényt sze-

rezni. — A németországi zsidóság egyik tragédiája nyilvánul meg abban, hogy a népszövetségi tárgyalások során még az is vitássá vált, hogy kisebbségi nemzetet alkotnak-e? A németek tagadják ezt és hivatkoztak a német zsidóságra, akik „németeknek” vallják magukat. Faji szempontokra is utaltak, bár nem is lényeges, hogy milyen címen tagadták meg azt, hogy elégtelleg szolgáljanak a kismimizelt német zsidóságnak.

E pillanatban még nincsen egyetlen reménysugár sem, amely a megoldás lehetőségének szikráját csilholná ki a német zsidóság jövőjének horizontján. De Németország magatartása sőtét felhőket borít az egész emberiség békéjének égboltozatára.

A kettévált reghini orth. hitközségben ismét helyreállott az egység

Szászrégenből jelenti tudósítónk: A „Népünk” annak idején megírta, hogy a kultuszminiszterium határozata alapján a szászregeni orth. anya-hitközségből kivált, ugynevezett occidentális hitközségnek engedélyezte, külön, önálló szervezkedését, oly föltétellel, hogy a kilépettek az elhagyott anya-hitközséggel szemben magukra nézve is kötelezőnek vállalják annak összes adósságait és azt rendezni tartoznak. A hitközségi vagyontól — az alapszabályok idevágó intézkedései alapján — nem részesednek, dacára annak, hogy az adósságok rájuk eső hányadát vállalják. Az új hitközség, amelynek alapítója és első elnöke közben visszalépett az orth. anya-hitközségbe, anélkül sem bizonyult életképesnek, tagjai pedig a metsző és imaházon kívül, továbbra is az orth. hitközség intézményeit használták. A szakadás kétségtelesen indoktalan volt, hiszen nem hitelvi kérdések miatt történt, de egy szomorú eredményt mégis hozott, hogy válságba sodorta, az anya-hitközséget és szomorú precedensül szolgált országos vonatkozásban is.

Tekintettel, hogy az occident hitközség a miniszteri rendeletben megszüntetett föltételeknek nem tudott eleget tenni, ezért a kultuszminiszterium 122.849/12.202 számú rendeletével a levált hitközséget véglegesen feloszlatta.

Részünkről a legnagyobb örömmel üdvözöljük a két hitközségnek ismét egységbe való tömörülését és reméljük, hogy a visszatérő tagok meg fogják találni a békés együttműködés lehetőségét, hogy a nagymultu hitközségben továbbra is a legszebb harmoniában fejlődhessenek annak intézményei.

Zsidó világkonferencia Londonban a menekült német zsidók segélyezéséért

Genf. — A népszövetség segélyző bizottságának kérdésében jelentős fordulat állott he, amely praktikusán teszi lehetővé a menekültek ezreinek segélyezését.

A népszövetségi segély gondolata tudvalevőleg abban a percben meghiusulnak látszott, amikor a német delegáció vétőt emelt a Népszövetség beavatkozása ellen Németország belügyeibe. A német delegáció ellenállásán meghiusult tehát az a terv, hogy a népszövetség maga szerezzék meg azokat az összegeket, amelyek a menekültek ezreinek segélyezésére szükségesek. A nagy gondolatból nem maradt meg más, mint egy népszövetségi biztosnak tervbevélt kinevezése — ennek a biztosnak 25.000 frankot előlegezett volna a népszövetség. A „Hochkommisär” szerepe azonban valójában nem lett volna más, mint egy nagystilű kéregető, aki népszövetségi ajánlással járhatott volna a világ gazdagainak kapuihoz.

Időközben azonban a Comitée des délégationis juifs dr Motzkin Leó vezetése

Amerikában egyházi átokkal sújtotta a rabbitanács mindazokat, akik a Németország elleni bojkottot megszegik

New Yorki jelentések szerint az amerikai rabbikar nemcsak bojkottot mondott ki a Németországból jövő árukra, de „Cherem”, egyházi átokkal sújtotta mindazokat is, akik a Németországból származó árukat forgalomba hozzák.

Az egyházi átkot vallási szertartás közepette mondták ki. A templomokban fekete gyertyák meggyújtásával és sófár fuvással adták hírül az amerikai rabbik az egyházi átkot, amellyel párhuzamosan tartották meg egyidejűleg a new yorki Pennsylvania hotelben rendez évi kongresszusokat.

A „Cherem” többek között a következőket tartalmazza:

„Az Egyesült Államok és Kanada valamennyi hitközségének vezetői együttesen az összegyűlt rabbik kongresszusával, egyhangulag elterve a zsidó népnek szomorú helyzetétől, kötelezi a mai naptól kezdve (5693 Elul hó 15) egyházi átok alatt úgy saját magát, mint mindazokat, kik a zsidó néptagjainak vallják magukat és végül mindazokat, akik a zsidó nép barátai, hogy mindennemű árunak vásárlásától és forgalomba

hozatalától, amely a németországi gonoszlevők, Hillerék birodalmából származik, tartózkodjanak.

Azzal az egyházi átokkal sújtva, amellyel Jehosua, Nun fia „Cherem” alá tette Jerichót és mindazt ami benne van, átkot mond mindazokra, akik kereseti céljattal, avagy tudatosan saját használatra ezüst, arany, réz, ólom, avagy más edényáru, ugyszintén bármely más gyártmányokat hoztatnak a vértől gyilkoskezűek országából. Kötelező mindenkinek tartózkodni akár közvetett, avagy közvetlen üzletektől amely ilyen módon jövedelmet biztosíthat. Mindazok pedig, akik tudatosan áthágják ezen kötelezettséget és akár kereskedelmi, avagy privát uton, hogy ebből saját számukra előnyt biztosítsanak, az sújtassék a kimondott átok minden következményével.”

Az egyházi átok tartalma csak addig szól, amíg Németországban a huligánok uralma tart, avagy a jelenlegi kormányzati rendszer barbár gonoszsága megszűnik és a zsidósággal szemben egy megértőbb politikát fog folytatni.

Az egész világ bojkottot hirdet Hitler Németországa ellen

London, New-york, Varsó, Prága, Jeruzsálem és az egész világon mindenütt, ahol még nem vesztette el az emberiség hitét a kulturában és öntudatos zsidó tömegek élnek, felemelik tiltakozó szavukat a hitleri Németország barbarizmusa ellen.

Londonban, az elmúlt héten a Jewish Representative Council tartott impozáns gyűlést a német áru-bojkott megszervezése érdekében. P. Horovitz, a council elnöke beszédében többek között a következőket mondotta: „Tudja meg mindenki, hogy a mi bojkottunk és minden bojkott, nem Németország és nem a német nép ellen irányul, hanem a birodalom mai kormányzata ellen, amely megfosztotta a német zsidóságot jogaitól. De amelyik pillanatban megszűnnek testvéreink üldözései és visszahelyezik őket törvényes jogaikban, azon pillanatban mi is beszüntetjük tiltakozó akciónkat”. A nagyszabású tiltakozó gyűlésen beszéltek még, Sir Robert Mond, Sir Philip Guedalla, dr. Moses Gaster.

New-york. — Samuel Untermyer, a Jewish Economic Federation elnöke, aki a német áru-bojkott vezetésének élén áll, panaszt tett az amerikai hatóságoknál az újonnan bevándorló nemzetiszocialista agitátorok tevékenysége miatt és élesen kriti-

zálja a kormánynak azon taktikáját, hogy míg a fascista agitátorok bevándorlása elé nem gördít akadályokat, addig a nemzetiszocialista terror német áldozatai előtt lezárja a sorompókat.

Az amerikai zsidó nőszövetség határozatilag kötelezte tagjait, hogy bojkottálják azon üzleteket, ahol német gyártmányú árut árúsítanak.

Az amerikai munkásszakszervezetek központi bizottsága az elmúlt héten tartott tanácskozásai során bojkottot proklamált a német áruk ellen. Az amerikai munkásságnak ez a lépése igen érzékenyen fogja érinteni a német exportot.

Varsó. — A németellenes gazdasági bojkott varsói központi bizottsága újra erőteljes sajtókampányt kezdett a német áruk behozatala ellen. Brosurákat ad ki, amelyben részletesen informálja a kereskedőket a Németországon kívüli forrásokról, hol jobb minőségben és olcsóbban juthatnak hozzá a szükséges behozatali cikkekhez. Ugyancsak kiáltványt intézett az összes Lengyelországban élő zsidó kereskedőkhöz és erkölcsi lelkiismeretükhöz apellál szennvedő német zsidó testvéreik érdekében, akiket csak nemzetközi szolidaritás menthet meg szörnyű helyzetükből.

alatt teljes csendben olyan nagyszabású tervet dolgozott ki, amely közvetlenül a megvalósulás előtt áll. Az Alliance Israelite a legközelebbi napokban egy felhívást fog kibocsátani, amely a világ zsidóságát, illetve a világ összes zsidó korporációit egy világkonferenciára hívja össze. A konferencia már október 28-án tartatnék meg Londonban, legkésőbb azonban november első napjaiban ülne össze. A Comitée des délégations juifs tagjain kívül a felhívást aláírta Leonard Montefiore, a híres londoni bankár, valamint Neville Lasky is. Ez a zsidó konferencia állítja majd a rendelkezésre azokat az összegeket, amelyek a népszövetség biztosa számára szükségesek.

A francia bizottság élére Edmond Rothschild báró állt, a párizsi Rothschild, aki a francia bizottság tagjaival egyetértően kijelentette, hogy egyelőre hajlandó 14 000 Franciaországban élő zsidó menekültől

gondoskodni. Egyébként úgy hírlik, hogy a népszövetségi biztos szerepét egy kiváló angol bankár akarják bizni.

Az utóbbi napokban egyébként a zsidó delegáció és az amerikai delegáció tagjai között tárgyalások folytak abban az irányban, hogy az amerikai delegátusok minden befolyásukat vessék latba a bevándorlási kvóta felemelésére.

Goldmann Bernát

orth. kóser vendéglő
Prága

II. Truhlarska 10 II. emelet.

A legnevesebb szlovákiai orth. rabbik hechserévei

HETI GLOSSZÁK

Gazemberek, vagy örültek?

Ha a legjobban meg akarjuk közelíteni a valóságot, akkor nyilván mindkét jelzőt el kell fogadjuk méltalásuk során. Dr. Max Nauman zsidó nemzetiszocialista pártjáról van ezúttal szó, amelyről alkalmunk volt már megemlékezni ezeken a hasábkon.

Nem, nem elírás, vagy sajtóhiba, jól tetszett érteni, zsidó nemzetiszocialista, vagy mondhatnánk zsidó horogkeresztes pártot írtunk, amelynek „Führer” je dr. Max Nauman izraelita vallású uriember és ősei is ebben a hitben születtek és haltak meg. Ez a párt már akkor kibontotta zászlóját, mikor Hitler még ellenzékben volt és így kétségtelenül érdemei is vannak, amelyek annál értékesebbek, mivel nem akkor szerezték őket, mikor a párt már a hatalom birtokában volt, hanem még abban az időben, mikor megmosolyogták.

Max Nauman most törvényjavaslattal fordult a kormányhoz, amelyben régi és új érdemeire hivatkozik és kéri, hogy elvbarátait ismerje el a kormány „német-zsidóknak” és egyenjogúsítsa őket az árjakkal. Kit tekint azonban Nauman ur elvbarátainak és kinek a számára kéri az egyenjogúsítást?

Elsősorban a zsidó frontharcosok számára, kivéve a kommunistákat, marxistákat, cionistákat és pacifistákat, valamint mindazokat, akik bármilyen más nemzetietlen alakulatok tagjai. Másodsorban azon zsidó családok számára, akik már legalább 30 éve a birodalom területén élnek, de ebben a kategóriában ugyancsak elesnek a kommunisták és cionisták.

Az olvasó nyilván sejti, hogy Nauman urnak vannak még hasonló életrevaló ajánlatai, de megkíméljük attól, hogy ezeket is felsoroljuk. Elég, ha hivatkozunk még arra, hogy a zsidó nemzetiszocialista párt „Führer”-je egy kiáltványában teljes szívvel üdvözli a német nemzeti forradalom dicső lefolyását és egész benső meggyőződésével azonosítja magát annak vívmányaival. Tehát a pogromokkal, koncentrációs táborokkal, a jogfosztással, a merényletekkel és a német zsidóság ezernyi üldözésének jogával, különösen, ha az illető kommunista, vagy cionista. A kétfő Nauman ur véleménye szerint teljesen azonos és nem sok időt veszteget arra, hogy ezt kimutassa.

Ezekután talán már több okunk van arra, hogy elgondolkozzunk fölülte, gazemberek, vagy örültek-e Max Nauman ur és elvbarátai?...

Hitler kóser konyhája

Ez nem vicc, vagy gunyos aposztrófiája Hitler politikájának, hanem a tények hű regisztrálása. Hitler, illetve a német kormány, amely betiltotta a német zsidóság számára a rituális vágást, or. h. kóser konyhát állított fel, amely a hamburgi rabbinátus felügyelete mellett működik. E mellett azonban a rituális tilalom továbbra is életben maradt.

Ha valaki ezekulán azt hiszi, hogy itt valami ellentmondást fedezett fel, az csak naivságát árulja el. A gyilkos pogromok után a cár atyuska is kiáltványt fordult az orosz zsidósághoz, amelyben »A szeretett zsidó polgárim« hoz szólt. És Hitlerék kétségtelenül ismerik a történelmet.

Hamburgban tehát rituális schita mellett működik a nemzetiszocialista párt kóser konyhája. Hogy azonban a történelmen még nagyobb legyen a grimasz és még éktelenebb fintor torzítsa el a brázát, elmondjuk azt is, hogy hol és milyen körülmények között működik ez a kóser konyha.

Ismeretes ugyanis, hogy a bojkott következtében a Hamburg-délamerikai hajójárat megszűnt és helyette egy Hamburg-palesztinai járatot indítottak el. Hitlerék ugyanis, amellet, hogy ismerik a történelmet, még jó üzleti érzékkel is bírnak. Mint-hogy beföldön véres és vértelen pogromot rendeltek el, gondoskodnak arról is, hogy ennek üzleti hasznát zsebre vigyják. A Palesztinába menekülő zsidó kivándorlókat igyekeznek tehát saját hajójára-tukra csalogatni, nehogy a külföldi társaságok kapariásák meg a jó „konjunkturát”. Körleveleik tehát ékes szavakkal mellatják a hamburgi hajók rituális kóser ellátását és nagy figyelemmel még arról is gondoskodtak, hogy zsinagógát is berendezzenek a hajó kajútjében a zsidó istentiszteletek részére. Ezek után már azon sem fogunk meglepődni, ha Hitlerék pokoli előzékenységükben a „Heil Hitler” köszöntés helyett a hamburgi hajójáraton elrendelik a „Salom Hitler” köszöntés bevezetését...

A palesztinai arab sztrájk margójára

Noha mindenekelőtt meg kell állapítanunk, hogy az elmúlt héten tervezett és lefolyt arab tiltakozó sztrájk a tömeges palesztinai zsidó bevándorlások ellen, csufos kudarcot vallott, még sem tekinthetjük megnevelő történetnek ezt a demonstrációt és nem engedhetjük meg azt a fényűzést sem, hogy ellekintsük ennek tanulságaitól.

Nem lesz érdektelen tehát, ha mindjárt elsőnek a palesztinai Hisztadruth (baloldali munkásszervezet) évi jelentéséből idézzük azokat az adatokat, melyet az ez évben

befolyt sztrájkalap hovaforrásáról adtak ki. E szerint az összesen befolyt 3200 fontból, csak a jaffai Yazur-művek sztrájkoló munkásait támogatták, akik valamennyien arabok voltak.

A Hisztadruth szívós arab-politikájának, mint látjuk tehát igen szép gyümölcs termett. Az arabok tiltakoztak a zsidóbevándorlás ellen. A zsidó munkások pénzén támogatott és megszervezett arab tömegek, hátbatámadták a zsidó munkásokat és ellenük fordultak. Tiltakozó sztrájkot proklamáltak a zsidó bevándorlás ellen, amely eddig számukra csak életnívójuk emelését jelentette. (Ezúttal csak arra vagyunk kíváncsiak, hogy a Hisztadruth vajjon nem támogatta-e sztrájk-alapjából ezt a „sztrájkot” is?)

És ne gondolja bárki, hogy a Hisztadruthnak ez a politikája csak passzívan érinti a cionista szervezet többi frakcióját. Ne felejtjük el, hogy ugy a cionista executívában, mint a cionista kongresszuson sikerült a döntést kezükbe ragadni és a politike, amit kifejtnek, az összes cionista pártokat eleven erővel érinti.

A Hisztadruth szervezetek tehát hiába hullatnak krokodilkönnyeiket afelett, hogy többek között a varsói Mizrachi szervezet is visszalépett a Keren Hajeszod munkáiól, amely a cionista munka legépítőbb része, mert a Mizrachi szervezet képviselői tisztában vannak a krokodilkönnyeik jelentőségével. Ez a csunya állat ugyanis egész életében csak akkor hullat könnyeiket, mikor felfalja saját magzatát. Ezek a könnyegek bár meghatóak lehetnek és talán némileg bünbánatot is kifejezhetnek, a felfalt gyermek sorsán azonban már nem sokat segíthetnek. Így, ha a Hisztadruth sajnalja is, hogy a Mizrachi és a többi cionista szervezetek elutasítólag viselkednek programjával és munkájával szemben, ez mitsem változtat azon, hogy az arabokkal kötött barátsága közben, elvágja a hidat a zsidó építőmunka alatt.

A károlyi „Horogkereszt”

Az elmúlt héten indult meg Nagykarolyban a romániai nemzetiszocialista párt erdélyi hivatalos lapja a „Horogkereszt”, melynek zagyaságai nem érdemlik, hogy arra sok szót vesztegessünk. Az új náci organum ugyanis a horogkeresztes jogszokás szerint, nem érvel, és nem bizonyít, hanem ami ennél sokkal könnyebb, megállapításokat tesz. Címnapján ott ékeskedik a német címeres sas és a megcsufolt kereszt. Egyetlen és legfőbb érdeme a lapnak, hogy gyenge példányszáma mellett, három nyelven jelenik meg és mindössze négy oldal. Így aztán az alacsony indulatokra hárító mérgező tanokból pontosan két harmadával kevesebb jut minden olvasó számára, mint normális adagolásban.

V'erásztich lij l'aulom!

A „NÉPÜNK” számára írta:
Reich Jakob (Timișoara)

Nehéz idők járnak Léb Ben Jicchock házára.

A hosszú tél elzárta a máramarosi havasokból a közlekedést. És a tavaly összegyűjtött eleség elfogyott. Még nagyobb zavart okozott a családban, hogy büszkeségük a szép, szende és jólnevelt Rézele hozománya a mostoha viszonyok következtében eluszott.

Rézele kiszemeltje lett Herschelének, kit a rabbi is szeretett vallásos érzülete, istenfélleme és nemes emberszeretete miatt. Herschelének nem volt szabad tudni, hogy Rézele annyira vagyontalan, ezért ietni kellett adománykérések útján visszaállítani az anyagi serpenyőjének állását.

Rézele két bócher fivére, Dorele és Náthán, kik Rézelet önfeláldozóan szeretették, vállalkoztak is arra, hogy az utak járhatósága beálltával leereszkednek a magas hegyekből, lerándulnak az alföldre és megszerzik Rézelenek a boldogság eléréséhez szükséges összeget.

Az öreg Léb meleg elismeréssel beszél a jó emberekről és megnevezte fiainak

azokat a házakat, ahová őreá való hivatkozással, nem fogják tőlük megvonni a nagy ceduko nyújtását, hiszen a zsidónak győnyörüsége ha adhat. A gondos apa meghatározta, hogy melyik fia melyik országrészt járja be. Az első héten még egymás mellett haladt a két fiu, edzve magukat a nagy utra. Mégegyszer megbeszéltek a követendő eljárást.

Dorele már két napja volt Szatmáron, mikor a templomban megismerkedett a jó-módu Spiegel ural, aki őt meghívta vendégszerető házába és örvendelt, hogy az általa is nagyrabecsült Léb fiát megismerheti. A vacsoránál szóba került, hogy az öreg Léb milyen otthonosan volt segítségére a Spiegel családnak ügyes-bajos dolgainál. Különösen a megboldogult Ábrahám Spiegel nagy bizalmat helyezett Léb magaviseletébe. Sokszor nagyobb összegeket is kapott elszámolásra.

Dorele úgy érezte, hogy Spiegeléknél otthon van. Önérzete fokozódott, midőn egy szép vendégszobába vezették be, hol megvetették a tömött fehér párnákkal telt ágyat részére. Reggel korán kelt fel, hogy idejében imádkozhasson. Amikor öltözködésével elkészült, körülnézett a szobában. Sok apró csecse-becse között különösen megtetszett

neki egy fényes női cv csat, melynek ragyogása lebilincselte Dorele egész valóját. Arra gondolt milyen szép lenne Rézele — egyszerű ruhában is — ezzel a csattal, pedig ez a csat itt nem is tölli be rendeltetését. Nem sok gondolkodás után zsebre tette a csattot, nem fogják észrevenni a csatt hiányát, különösen pedig nem fognak őreá gyanakodni, hiszen őt itt szeretettel fogadták és vendégelik.

Spiegel ur benézett Dorelehez és látta, hogy fel van öltözve. Saját szobájába kérette, hogy egymás mellett végezzék a sáchrisz reggeli imát. Dorele is elővette táleszát és tefilinjét és kezdte az áldásokat sorba elmondani, amit Spiegel ur is örömmel hallgatott.

Dorele már feltette a tefilint karjára és fejére amikor megtorpant. Nem tudott tovább imádkozni. Tudvalevő, hogy a tefilin feltételének elhelyezése ideje alatt, semmit sem szabad mást tenni, időzni, annak egy megszakítás nélküli folyamatban kell befejeződnie. Dorele vonaglik, sápadt lesz, fejét lehajtja, a győtrelem verejtéke kívül homlokán és néz maga elé, nézi Spiegel urat, majd ismét a padozatot nézi — tehetetlenül.

Spiegel ur nem érti a rendkívüli eset magyarázatát, mindegy megijedve hívja be

Duschinsky főrabbi körül tovább folynak a harcok

Az agudisták és chasszidok jeruzsálemi marakodása

Jeruzsálem. (Saját tudósítónktól).

Óles plakátok hirdették a napokban azt a hírt, hogy Kook főrabbi gyászbeszédet fog tartani a Measearim jesiva nagytermében a nemrégiben elhunyt Choféc Haim z. c. l. emlékére. A gyászülés megtörtént, ahol a grandrabbin kívül, még tíz jeruzsálemi gaon tartott beszédet.

A gyászülésen boirány történt. Rendezői voltak: Blau Léb és Simon Bernstein, akik az agudista frakcióhoz tartoznak. Ők nem helyeselték a beszéd megtartását, mert megelőzte az általuk hirdetett gyászülést. Meg azért is nyugtalanokdtak, mert minden céljuk a boirányozás. Hivatalos minőségben ki volt küldve három zsidó rendőr, akik azonnal bekisérték a rendezőket és a cellák hüvösében elmékedhettek tovább, meg gondolatlan tettükről.

De más sokkal érdekesebb dolog is történt ezzel kapcsolatban. Duschinsky főrabbról, már előbb megemlékeztem, hogy milyen békeszerető ember. Másnap már az agudisták lapjukban azt hirdetik és jelentik be, hogy a két rendezőt kizárták tagjaik sorából. Hiheletlen dolognak tűnt volna ez, még rövid idővel ezelőtt is, hogy Kook grand-rabbi érdekében ilyen szigorú ítéletet hozzanak az agudisták, illetőleg a mindenki által szeretett és nagyrabecsült Duschinsky főrabbi.

Történt közben más is. Duschinsky főrabbi, nem tudni milyen iniciatívából kijelenti, hogy ő nem az „agudisták” rabbi, aminthogy nem volt az nagyhirű elődje, Sonnenfeld z. c. l. főrabbi sem. Már levélpapírján sem szerepel a „Rav rusé leagudasz jiszroel”, amint azt az Aguda kívánta. Az általuk hirdetett gyászülés plakátjain sem áll már az a kitétel, hogy az ő főrabbiuk volna.

A másnapra hirdetett Duschinsky beszéd mégis elmaradt. A közönség nagy számban gyülekezett, de a jesiva kapuin szokatlan nagyságu lábat éktelenkedik. Senki sem tud bejutni. A tömeg egyre nő, mind nagyobb nyugtalanlás vesz erőt rajta, keresik a kaput, de nem találják. Közben röpcédula jelenik meg, amelyet a közönség körében osztogatnak. Tartalma a kö-

velkező: Duschinsky főrabbi nem tartja meg a beszédet, mert orvosai megtiltották, hogy kimenjen az uccára. Óriási láma és boirány kerekedik erre. Az agudisták nekifeksznek az óriási lakatnak és le akarják törni. Megjelenik a rendőrség és szétszálásra szólítja fel a tömeget. Agudáék egymást teszik felelőssé a történetért, verekednek és veszekednek. Ez volt a nagyliszteletű főrabbi első elgáncsolása. Mert a háttérben az van, hogy a chasszid elemek machinációja az egész. Kiderült az is, hogy a két provokátor, akit kizártak az agudisták a között boirányozásért, nem mások, mint Teitelbaum főrabbi itteni csallósai és ellenségei Duschinsky főrabbinak. A lakatot a Teitelbaum hívei helyezték el az ajtóra. Kimondták a jelszót, hogy bosszút kell állani a lecsukott két „hősért”. Duschinsky főrabbit nagyon bántja az ügy és ezért úgy határozott, hogy a nagy ünnepeken saját lakásán csinál minjant. Igaz viszont az is, hogy nincsen egy rendes templom, ahova járhat. Ez szegylene azoknak, akik őt idehozták.

A Teitelbaum párt viszont gunyolódik azon, hogy a rabbi betegét jelentett. Már azt is rebesgetik ezek, hogy Duschinsky főrabbinak a huszti hitközség csak két évi szabadságot adott és amikor akar, visszamehet. Minden céljuk az, hogy a kiváló caddik, aki az igazi békének oly szent bajnoka, elkedveljen az itteni áldatlan harcok és vonuljon vissza. A semlegesek és jóakarúak is úgy látják, hogy egy ilyen vad hajszába Duschinsky főrabbi nem megy bele és inkább visszavonul. Izlése tiltja, hogy lépést tartson a brutalitásokkal. Az agudisták nem tudják a tüzet lokalizálni. Sokan azt tartják, hogy három-négy megbízható dajent kellene idehívjon Duschinsky főrabbi, akikkel karöltve tudna szembeszállani az őt elgáncsolni akarókkal. A mostaniak semmilyen tekintetben nem megbízhatók.

A „Népünk” legutóbbi híradása itt nagy fellünnést keltett, amelyben azt írják, hogy a szilágysomlyói főrabbi is ide akar költözni. Azt mondják, hogyha rajta kívül, még akad 3-4 ilyen nagy caddik, akkor Duschinsky főrabbi az élükön, mégis rendet fognak teremteni.

A Duschinsky főrabbi lakásáról, már megemlékezett a „Népünk.” Egy fedél alatt kell lakjon egy antiszemita misszionárius iskolával, ahol 14-20 zsidó gyereket a keresztény vallásra nevelnek. Ez borzasztó chilul hasém és a galutbeli zsidóknak kellene tiltakozásukat bejelenteni eme embertelen és zsidóllan tettért. Amellett árkon-bokron keresztül lehet odajutni, nincs járható út, úgy hog öreg hívei nem kereshetik fel őt. Nincsen kijelölve egy templom, ahova állandóan jár, ezért állandóan otthon csinál minjant. Amellett lakása egy futball pályára nyílik, úgy, hogy fájó szívet kell lássa, amint nagy zsvajban futbaloznak szombaton.

Ezt mind azok inscenálták, akik ezt a nagy gaont és caddikot el akarják kedvetleníteni, azon rosszindulatu, vallásosságot szinlelő sereg, amelynek nem tetszik az a békés szellem, amelyet az meg akar honosítani. Sokak szerint direkt így volt kieszelve Duschinsky főrabbi elhelyezése, hogy legyen ok a támadásra. Hiszen a munkácsi főrabbi hívei már előzetesen irtak ezen ügyben titkos levelet.

A palesztinai lapok elvi szempontból hallgatják el az egész dolgot. Az Aguda pedig nem akarja aláadni tekintélyét és így nekünk kell ezzel a kérdéssel komolyan foglalkozni. Mert nem tűrhető, egy ily kiváló rabbikapacitásnak, ily szegyeteljes módon való megalázása.

Nem biztató ezek után a vallásos zsidóság helyzete, mert véget kellene vetni ennek a sok zürzavarnak és civakodásnak.

Meg kellene adni Duschinsky főrabbi-nak a kellő tiszteletet, mert feltétlenül kiérdemli és elárvolítani mindazokat, akik veszekedést akarnak kiprovokálni az itteni vallásos zsidóság körében.

Egy a vigasz: az ország lázasan épül, dacára annak, hogy a vallásosak között nincsen meg a kellő béke! Bárcsak meg lenne már!

KIADÓ

orvosi rendelőnek vagy irodának alkalmas két komfortos 1-ső emeleti uccai szoba, nagy balkonnal és különbejárattal **azonnalra.** Színház-ucca (Strada Iosif Vulcan) 4 szám alatt. Értekezni lehet lapunk kiadóhivatalánál.

feleségét, kinek láttán Dorele teljesen elveszti önmaga felett az uralmat, egy közeli székbe rogyva igyekszik magáról mindent leszedni. Spiegel ur is izgatott lesz, mi érthette ezt a fiut, amikor Dorele kiveszi zsebéből a csatott és bocsánatkérések mellett nyújtja át Spiegelnek.

Nagyon kinos pillanatok következnek.

A szoba csendje lélekölő. Azt sem lehet tudni, kit sujtott jobban a csatott ilyen előkerülése.

A csendet Dorele törli meg. Elmondja hogyan került hozzá a csatott, melynek értékevel nincs tisztában, de a v'erasztich lij l'aulom-ot nem tudta kimondani, mert érezte bűnös lelkének megnyilatkozását. Most, hogy a csatott visszaadta, megtisztult lelke és a ház legszigorubb ítélelének is kész magát alávetni.

Csend következett, melyben az esemény három szereplője ugyancsak viaskodott a gondolatával, ítéletével.

Spiegelné jött hamarabb önruralmához. A csatott nem képvisel értéket, csupán emlék volt elhalt leánya után. Megragadta lelkületét a fiu nemes érzése, megbocsájtotta könnyelműségét, egyben kijelentette, hogy a csatott több fehéreművel még ma összefogja csomagolni és beküldi Rézelének, amihez Spiegel ur is hozzájárult. Felhívta most Dorelet, hogy zavartalanul fogjon újból hozzá a Sachrisz imához. Dorele talán még soha sem mondta el olyan emelkedett hangulatban (botlásának bűnbánó beismerése után) a v'erasztich lij l'aulom-ot, mert Istenhez közel érezte magát, kinek szellemével örök eljegyzést nyilvánított, igazság, ítélet, kegyelem és irgalom által.

Egy horogkeresztes balti báró előbb elcsábított, majd meggyilkolt egy zsidó leányt

A Daily Herald revali levelezője hosszabb cikkben számol be egy rendkívül érdekes bűnügyről, amelynek középpontjában Bertram von Diesenhausen báró, a balti nemzeti szocialista mozgalom esztországi vezetője áll.

A fiatal bárót a revali rendőrség, jegyesének, a 17 éves Marga Wenzelnek a meggyilkolása miatt letartóztatta. A különös bűnügyi afférnek regényes háttere van.

A fiatal báró pár hónappal ezelőtt megismerkedett Marga Wenzellel, egy revali zsidó kereskedő, feltűnően szép 17 éves leányával. Az ismeretség romantikusan kezdődött. A leány biciklikiránduláson volt néhány barátjával s a báró kevés híján elgázolta őt autójával. A karambol elmaradt s ehelyett a fiatalok összeismerkedtek és hamarosan jóbarátok lettek. Hónapok multak el. A báró nem törődött politikai elveivel, hanem szívesen udvarolt a nem árja leánynak, aki szintén jó szívet fogadta a csinos fiatalember hódolatát. A fiórt egyre komolyabbá vált s a báró házassági ígérettel elcsavarta a leány fejét.

Elkövetkezett az idő, mikor a házasságot a leány állapotára való tekintettel már nem lehetett sokáig halogatni. A szép Marga egyre türelmellenőbbül sürgette a bárót, hogy vezesse végre az anyakönyvezető elé s kímélje meg őt és családját a szegyetől. Ugy látszik azonban, hogy a báró a szerelem első hónapjai után elhidegült a leánytól s az is lehet, hogy a nemzeti szocialista

mozgalomban való részvétele birta bizonyos meggondolásokra. Talán választania kellett a pártfegyelmet, a horogkeresztes fajelmélet és jegyese között...

Pár nappal ezelőtt Diesenhausen báró jegyesevel együtt kirándult Reval közelébe. Az országút egyik kanyarulatában az autót, melyet a báró maga vezetett egy utlmenti fába ütközött, de csak a hátsó része tört össze. A báró aki egyedül ült a kormánykerék mellett, jelentéktelen horzsolási sérülésekkel uszta meg a balesetet, míg a leányt holtan szedték ki az autóról roncsai alól.

Holttestét a revali törvényszék bonckamrájába szelítőták és felboncolták. A boncolóorvosok a legnagyobb meglepetéssel állapították meg, hogy a tragikus végű fiatal leány halálát nem a balesetnél szenvedett sérülések okozták, hanem veronál-mérgezés. Azonnal értesítették a rendőrséget, amely már magát az autóbalesetet is gyanusnak találta, most pedig a boncolóorvosok véleménye alapján szinte bizonyosra veszik, hogy a leányt jegyese, Diesenhausen báró mérgezte meg veronállal.

Az autóbalesetet nyilván csak azért rendezte, hogy elterelje a figyelmet a leány halálának igazi okáról és baleset szinlelésével szabaduljon meg tettének büntetőjogi következményeitől.

A rendőrség nyomós gyanuokok alapján gyilkosság gyanújával tartóztatta le a fiatal bárót, aki természetesen a leghevesebben tagadja, hogy veronállal, vagy más módon tört volna jegyese életére.

A közvélemény hallatlan érdeklődéssel várja a nem mindennapi bűnügyi affér fejleményeit.

HIREK

a „Népünk“ cikkeinek utánnomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5694

Péntek: Tischri 30, okt. 20. תשרי 30

Rosch Chodes első nap.

Szombat: Chesvan 1, okt. 21. שבת 1

Rosch Chodes második nap.

Heti szidra: נח

Heti háftóra: חמשים כסא

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 5.15

gyertyagyújtás 5.20

Istentisztelet kezdete 5.25

Szombat befejezése 6.25

Felhívjuk előfizetőinket, különösen azokat, kiket inkasszánsainknak nem áll módjában felkeresni, hogy hátralékos előfizetéseiket számunkra haladéktalanul beküldeni sziveskedjenek. Külföldi előfizetőink nemzetközi postautalványon küldhetik be hátralékaikat. — Kérjük olvasóinkat, hogy nehéz munkánkban támogassanak bennünket, hogy lapunk továbbra is teljesíthesse hivatását és hogy akadálytalanul küldhessük a jövőben is címükre lapunkat. A „NÉPÜNK“ kiadóhivatala.

Terjesszék és szerezzék előfizetőket az erdélyi zsidóság egyetlen független és legolcsóbb lapjának, a NÉPÜNK-nek. A „NÉPÜNK“-nek egyetlen zsidó asztaláról sem szabad hiányoznia.

Cyprus szigetén is megkezdődik a zsidó letelepülés.

Szenzációs hírt hozott a táviró Palesztinából. Nincs kevesebbről szó, minthogy a zsidóság érdeklődése Cyprus szigete felé irányul, mely igen közel van a palesztinai partokhoz. Körülbelül 100 kilométernyire a szíriai tengerparttól. A sziget klímája elsőrangú, lakosainak száma 260.000, jobbára görögök. Területe 9600 négyzetkilométer és buján terem rajta a buza, árpa, szőlő. Óriási méhészte van és a zsidóság letelepülésére kiválóan alkalmas. Jelenleg angol fennhatóság alatt áll és ha nehézséget is okoz a jobbára görög lakosság, remélni lehet, hogy a zsidóság lassu bevándorlása lehetővé teszi, hogy idővel ott, szép zsidó település végleg megvesse lábát. A földek jelenleg még igen olcsón kaphatók és számos német zsidó menekült igyekszik ott existenciát alapítani. Egy dunam föld (900 négyzetméter) egyelőre fél fonba kerül.

Talán most még korai írni róla, de természetű munkával, ebből még Erec-Cyprusz lehet s kiűnően kvadrálna a zsidó palesztinai tervekkel. Megjegyezzük még, hogy ez a termékeny sziget az ókori zsidó történelemben is szerepet játszott és itt is a zsidóság ősi jogaiba való visszatérés volna, ha nagyarányu telepítés indulna meg.

— **Tel-aviv városa 350.000 font kölcsönt vett fel.** Jeruzsálemi tudósítónk jelenti: Tel-aviv városa hosszas tárgyalások után megállapodást létesített egy angol bankkal 350.000 font kölcsön felvételére. A kölcsön 25 évi időtartamra szól 5%-os kamattal. A város az eddigi tervek szerint a következőképpen használja fel ezt a rendkívül jelentékeny nagyságú kölcsönt, amely meghaladja a 200 millió lejt. E szerint 150.000 font kolonizációs célokra, 60.000 font új iskolák felépítésére, 30.000 font vízvezetési csatornák kibővítésére, 20.000 font új óvodák felépítésére, 20.000 font új vásárcsarnok és 10.000 font új vágóhid építésére. — Ez a kölcsön, amint látjuk hosszú évekig biztosítja Tel-aviv további rohamos fejlődését. Egyébként Tel-aviv városa büszke lehet

erre az eredményre, mert jelenleg, hogy ne menjünk messze, nincs Erdélyben egyetlen olyan város sem, amely még megközelítőleg is képes lenne ilyen kölcsönösszeghez jutni.

— **Az ukrán kisebbség nem azonosítja magát az antiszemita mozgalmakkal.** Bukarest. Arra való tekintettel, hogy a bukaresti sajtó felelőssé tette a bukovinai ukránságot a Czernovitzban lejátszódott antiszemita kilengésekért és ezt állította, hogy összeköttetésben állanak a román antiszemita pártokkal, az ukrán nemzeti párt titkársága nyilatkozatot jelentett meg az összes román lapokban, melyben kijelenti, hogy az ukrán nemzeti mozgalom teljesen távol áll az antiszemita intencióktól. Egyidejűleg cáfolja a titkárság azon állításokat, mintha az ukrán nemzeti párt elnöke, Zaloziecky szenátor, a román antiszemita pártok vezetőivel tanácskozásokat folytatott volna.

— **A Mizrachi harca a „vörös“ Executive ellen.** Rav Meir Berlin az elmúlt héten impozáns gyűlés keretében tartott a bécsi zsidóságnak nagyszabású referátumot. Kifejtette, hogy milyen szempontok indították a töröhü zsidóságot arra, hogy a mai cionista executivevel szemben ellenzékbe vonuljon. A Poale-Cion, amely ezidőszereint többségbe került a cionista vezetésben, nem respektálja eléggé a vallási előírásokat, mondotta Rav Meir Berlin. A vallásos zsidóságnak fel kell tennie az egész világon venni a harcot a vallástalan executiveval szemben. Csak ez az egyetlen módja annak — fejezte be referátumát — hogy a mai „vörös“ executive megszűnjön és az egész cionista vezetés reorganizálódhasson. Rav Meir Berlin e héten Budapesien tartott előadást és innen csehszlovákiai turára indul. Előadásokat fog tartani Pozsonyban, Mährisch Osztrauban, Kassán és Munkácsra. Rav Meir Berlin cseh szlovákiai utja is a Mizrachi Világszervezet új állásfoglalásával van kapcsolatban.

— **Már Erdélyben is kezdődik . . .** Zilahi tudósítónk írja, hogy az elmúlt hétfőn a zsidó üzletek elé vasgárdisták állottak és elállották úgy a bejáratokat, hogy a vevők nem tudtak bemenni. A legsomorubb az ügyben, hogy a vasgárda hívei között állami hivatalnokok is voltak. Viszont nem hallottuk azt, hogy bármily megtorlás is lett volna.

— **Levél érkezett szerkesztőségünkhöz,** amelyben egy zsidó anya esdő szavakkal kér bennünket, hogy lapunk hasábjain forduljunk felhívással a jótékony zsidó szívekhez, hogy súlyos tüdőbajban szenvedő férjének jutassák el könyörületes adományait, akit a szegény család nem tud még gyógykezelésni sem. Egy zsidó család léte és existenciája forog kockán. Adományokat szerkesztőségünk készséggel továbbít.

— **Összeütközések chaszidok és kommunisták között Varsóban.** Varsóból jelenti: Jomkippur napján Varsó különböző zsinagógái előtt a vallásos zsidóság és az ifjú kommunisták között incidens támadt. Az ifjú kommunisták ugyanis a szabadgondolmány mellett tüntettek a templomok előtt. Az incidensek következtében három sebesülés történt. A 18 éves Jouhel Cipst néhány ifjú kommunista késsel megsebesítette úgy, hogy kórházba kellett szállítani. Varsó Prága nevű külvárosában levő nagy zsinagógába postagalambot engedett be néhány ifjú munkás. A galamb lábaira kis vörös zászlókat kötözték. A chaszidikus zsidó ifjak a város különböző részein tüntelést rendeztek azok ellen, akik az ünnepeket megszegték. Ezek az ifjak sorra verték azokat, akik újságot olvastak az utcán, dohányoztak, vagy vendéglőbe mentek.

— **A munkácsi hitk. vezetőség a demokratikus választójogért.** Munkácsról jelenti: A dr. Gottesmann Ede vezetése alatt működő munkácsi ideiglenes hitközségi vezetőség gyökeresen meg akarja szüntetni az áldatlan hitközségi viszonyokat s ezért a *proporcionális választójog* bevezetését készíti elő. Az ehhez képest megváltoztatott alapszabályok szerint aktív választójoga lesz minden zsidónak, ki közvetve, vagy közvetlenül hozzájárul a hitközség fenntartásához, míg passzív, azaz megválasztható joga csak annak lesz, aki a Schulchán Aruch alapján áll. Kétségtelen, hogy másképpen, mint a *proporcionális választójog* bevezetése által sohasem lesz béke Munkácsra.

— **A Duna titka.** Bécsből jelentik. Az elmúlt héten Ausztria egy kis községében, Efferdingben egy jól öltözött, mintegy 30 éves férfit hüllalt fogtak ki, akit a vizsgálat megállapítása szerint halálra kínoztak. Mindkét tenyere keresztül volt hasítva és bőre véraláfutásokkal, valamint apró gennyes kellesekkel volt tele, amelyek cigarettá-égéstől származnak. A holttesten egy Nürnbergben készült ruha volt. Nyilván zsidó származású, bár ezt már nem lehetett teljes bizonyossággal megállapítani a nagymérvű csonkítások folytán. A szakorvosok véleménye szerint az áldozatot holtan dobták a Dunába és Efferdingig mintegy 30 kilométer utat tett meg.

— **A „Tóra és cionizmus“ második kiadása.** A déji birth Hanoar Hamizrachi kiadásában a napokban hagyta el a sajtót Majrovits Meir Jehuda tollából a „Tóra és cionizmus“ című broszúra második kibővített kiadása. Az első kiadás mintegy évlizeddel ezelőtt jelent meg és már akkor nagy feltűnést keltett. Jelen kiadás Altman Bernáth „Tóra és hebraizáció“ című tanulmányával van kibővítve. A füzet ára 8 lei, megrendelhető a dési Ceire Mizrachinál.

— **A zágrábi metropolita az ünnepek alkalmával tiszteletét tette a fő-rabbinál.** Zágráb. A roshasonoi ünnepek során a pravoszlav hitközségek metropolitája dr. Dosetej, felkereste a zágrábi zsidó főrabbit, dr. Schwartz Gavro, hogy az újév alkalmából a pravoszlav lakosság szerencsekívánatait tolmácsolja a zágrábi zsidóságnak. A metropolitának ez a lépése, amely újra-kifejezésre jutatta, a pravoszlav államvallás barátságos és testvéri magatartását a más vallásokkal szemben, igen kedvező hangulatot és elismerést váltott ki a zsidó lakosság köréből.

— **Új héber nyelvkönyv.** A közeli napokban jelenik meg a könyvpiacra „Hamillon“ címen egy német-magyar-héber szótár, Samuel Jenő héber nyelvspeciálista szerkesztésében, amelynek rendkívül nívós összeállítása nagy feltűnést fog keltetni. Az új héber szótár és nyelvtan a jeruzsálemi akadémia legújabb irányelveinek alapján készült. Megrendelhető a kiadónál: Cluj, Cal. Victoriei 69, valamint a szerzőnél, Samuel Jenő, Cluj, Sanatorul Parc.

— **Számok a szlovák jesivák életéből.** A szlovénzkói „Machsike Hajeschiwoth“ szerkesztőségünkhöz beküldött 5693 évi jelentéséből közöljük az alábbi érdekes adatokat: A szövetség a téli szezonban 20, a nyári szemeszterben 23 jesivát tartott fenn, 1213, illetve 1262 tanítvány részvételével. 10 jesiva ezek közül menzát is tart fenn jesivanövendékei számára, míg a szeredi-internátust is. Nyolc jesivanak van több mint 50 növendéke, ezek között Bratislava (télen 144, nyáron 140), Dun. Streda I. 51 (58), Dun. Streda II. 232 (148), Galanta 147 (133), Kosice 106 (114), Nitra 236 (240), Sered 63 (68), Surány 164 (151). A jesivák növendékei a következő országokból csoportosultak: Szlovénzkó: 408 (432), Ruszinszkó 296 (352), Magyarország 197 (190), Románia 62 (50), Ausztria 24 (20), Jugoszlávia 20 (20), Lengyelország 4 (2), Németország 9 (12), Csehország 1 (5), USA (2).

— **A német udvariasság** Páris. Egy francia újságíró a „Les dernieres nouvelles“ hasábjain érdekes élményeket beszél el berlini tartózkodásával kapcsolatban. Többek között leírja, hogy beült egy kurfürstendami kávéházba és rendelt egy csésze kávé. Mielőtt kiszolgálták volna, a tulajdonos előzékenyen felkérte, hogy mutassa fel irásait, hogy megállapíthassák zsidó-e, vagy nem. Az újságíró igazolni tudta magát, mint keresztény és így megkapta a csésze kávé. A tulajdonos ezek után bocsánatot kért a franciától, hogy papírjait követelte, de tudomására kell hoznia, hogy igen zsidós kinézése van. A kávéház tulajdonosok pedig az utóbbi napokban egy körrendeletet kaptak a nemzeti-szociálista párt vezetőségétől, hogy zsidó fogyasztókat nem szabad kiszolgálniuk. Kétséges esetekben a tulajdonos köteles igazolásra szólítani a vendéget és abban az esetben, ha kiderül, hogy az zsidó származású, udvariasságban fel kell szólítani a távozásra.

A főváros
központjában.

Az erdélyi
kereskedők talál-
kozó helye.

HOTEL ESPLANADE

BUCURESTI, BULEVARDUL ACADEMIEI 8.
Tulajdonos: JACOB FRIEDMANN.

Schweizi vezetés.
Legmodernebb
komfort.

Szobaárak
150 lejtől feljebb

J'accuse!...

Nem tudok tovább hallgatni az Arlosoroff gyilkosságról!

Irtó: Bencion Katz (Tel-Aviv).
(Befejező közlemény).

10. Az utóbbi időben megjelent még egy tanu, egy leány, aki régebben a Belhar tagja volt és most a Histadruth-hoz lépett át. Azt mondja, hogy a „lekiismeret” nem engedte nyugodni. Eddig a Kfar-Sababan dolgozott és ismerte a párt összes titkait. Hivatalosan még nem tett tanuvallomást, ezt úgy nevezik: „titkos tanuvallomások”. Az orosz forradalom idejéből ismeretesek az ilyen és hasonló esetek. Ott olyanokat, akik az ellenség táborába szöktek át, agent-provokátoroknak hívták. A bolsevista bíróságoknál is, ez olyan tanuk, akiket provokátoroknak neveznek, nem jelennek meg a bíróság előtt. Mindenesetre az ilyen és hasonló tanukra való hivatkozással, nem lehet senkire sem rábizonyítani a gyilkosságot. Az ilyen esetek kulturálisan nem történelmek meg.

Ezzel átadtam a nyilvánosság számára mindazt, amit tudok és gondolok az ügyről. Nem zavarom ezzel a nyomozást, sőt ellenkezőleg, igyekszem elősegíteni és egy pontos és alapos vizsgálatot követek. Biztos vagyok abban, hogy az angol bírák Palesztinában alaposan és becsülettel fogják kinyomozni az ügyet és nem irtam volna egyáltalán, ha oly furcsa atmoszférát nem teremtenek az ügyben, az egész zsidó és nem zsidó közvéleményben. Különböző körökben hangoztatják, hogyha Stavsky, Mins és Rosenblatt szabadlábon lesz, lehetséges, hogy megfelelő bizonyítékok hiányában, felmentéssel végződik az ügy, de morális szempontból, a revizionisták a jseu előtt, továbbra is a bűnösök szerepét fogják játszani. És ez a nehéz hangulat mindég rosszabb és rosszabb lesz. A palesztinai és a külföldi sajtó egy része pszichológiai alapon arra készítette elő a zsidó közvéleményt, hogy higgyen abban, hogy az Arlosoroff gyilkossága, az egyes zsidók organizált gyilkossága volt. Nem is engedik azt a gondolatot elterjedni, hogy ezt a gyilkosságot azok a „kipróbált” kezek követték el, akik már értik a módját, hogy hogyan gyilkoljanak, amint a nahalali és jedsuri esetek bizonyítják.

Sokat, nagyon sokat kellene ebben az irányban nyomozni és ki tudja, hogy a mi hibánkból, nem-e késtünk el végzetesen?

II.

Az előbbi fejezetben általános képet adtam és nem mélyedtem bele egyes részletekbe. Ezt én akkor irtam, amikor még Arlosoroffné nem adta le tanuvallomását a vizsgálóbíró előtt. A valóságban azt hittük, hogy teljes határozottsággal fogja állítani, hogy kik a gyilkosok és tudtuk, hogyha mindenki azt állítja, hogy „bűnös”, akkor nem bűnös, amint a mi ősi könyveink állítják, mert ha egy vád létezik, ahol 100%-osan bizonyos, hogy ki a bűnös, akkor bizonyos, hogy tévedés áll fenn. Nem beszélve arról, hogy a gyilkosság éjszakáján olyan sötét volt és az asszony idegállapota olyan lehetett, mint amilyen lehet, amikor mellette hirtelen agyonlövik a férjét. Ez nem normális helyzet és nincs megengedve, hogy hitelesnek ismerjék el az ilyen tanuvallomásokat, de nem szabad azzal gyanúsítani Arlosoroffné sem, hogy talán hazudott volna, mégha pontos adatok is szólnak amellett, hogy mindaz amit állít, nem nyugszik a teljes valóság alapján. Számolnunk kell azzal a szubjektív állapottal, hogy Arlosoroffné nem teljesen beszámítható, mert talán hipnotizálnak érezhette magát, hogy ezek a gyilkosok. Nem irtam volna ily határozottan, hogyha nem volnék minden tekintetben meggyőződve arról, hogy Stavky és Rosenblatt ártatlanok. Áldozatok ők! Rivke Feiginné, aki most lépett át a Histadruthba és aki a Rosenblattnal valója, semmi esetre sem lehet hinni. Hiszen ő egy olyan provokátor, amit a kriminológia már számosat ismer és leleplezett. Megkérdeztem a mélyebbre való nyomozást ebben az ügyben, hogy bebizonyítsam az ártatlanoktól, hogy nem szabad őket elítélni, mert nem szabad azt egy pillanatra sem tűrni, hogy ők az akasztófa árnyékában álljanak. Teljes felelősségem tudatában állítom, hogy amit leírtam, az minden tekintetben helytálló. Rosenblatt egy munkás, aki Kfar Sababan dolgozik, a bethari kibucban s épen péntek este tartották gyűlést a munka beosztásáról. A gyűlés 8 órától 11 ig tartott, Rosenblatt aktív részt vett a gyűlésen, kétszer fel is szólalt. Ezen a gyűlésen 29-en vettek részt, a rendőrség kinyomozta és mindazok, akik ott voltak, igazolták, hogy szakadatlanul résztvett a gyűlésen kezdettől végéig és ott is töltötte az éjszakát. Csodálatos tehát, hogy egy

embert letartóztassanak, ki teljes mértékben alibit tud bizonyítani, számos szavahihető tanúval. Ha ezt lehet, akkor senkinek sem biztos az élete Palesztinában. Motivum az, hogy ez a 29 ember, mind revizionista? Természetesen az angol bíróság nem fogja semmisnek tekinteni 29 szavahihető tanu egyöntetű vallomását. De közben azt a hirt lanszirozzák, hogy a chevrek csak azért vallanak így, hogy megmentsék őt a bitőtől.

Az egyszerű munkások ítéléte, amit a „Davar” ir, több hitelre bír náluk, mint az, amit az angol bíróság fog kimondani. Még kell mondjam, hogy a „vérvád” nehéz atmoszférája nyugszik ezen az egész ügyön. Előre is meggyanúsítják a 29 zsidót, hogy talán hamisan fognak esküdni. Sokan vannak közülük, akik vallásosak s akik előtt egy hamis tanuzás annyinak számít, mint egy súlyos és életbevágóan fontos deliktum. Megbizható tanuk, mint Arlororoffné, akik ismerik Rosenblattné és akik hallották beszélni őt, éppen a gyilkosság percében, ott az ő saját körökben, távol a tett színhelyétől, Kfar Sababan beszéltem egy nem revizionista érzelmű zsidóval, a neve Arje Rappaport, akinél Rosenblatt dolgozott, az ő párdeszében. Egy igazi istenfélő zsidó, aki teljes bizottsággal állította, hogy a Rosenblatt elleni vád, egy kimondott vérvád. Fivére, Mordeche Rappaport, aki szintén nem revizionista, látta Rosenblattné, fél nyolc órákor pénteken, amikor a sofárt megfújták a szombat eljövételére, akkor ment Rosenblatt, hogy néhány piászerit fizessen a borotválkozásért. Már meg volt borotválva akkor viszont Arlosoroffné azt állítja, hogy szakálás volt. Három óra alatt pedig egy szakál sem nőhet ki. Nem is lehet Kfar Sábából autóval kiutazni, mert péntek este nem megy ki autóbusz erről a helyről.

Privát autó pedig csak olyan létezik ott, amely nem revizionisták tulajdonát képezi. Gyalog pedig néhány óráig tart az út Tel-Avivig. A rendőrség maga mondja, hogy 8 órákor Stavsky Jeruzsálemben volt, hát hogyan találkozhattak a gyilkosok 9 órákor Tel-Avivban, hogy előkészítsék és végrehajtsák a gyilkosságot. Nevetséges annyira az egész, hogy szegény egyáltalán beszélni a dologról. Ezért mondják a kfar-sabai, kimondott antirevizionisták, hogy Rosenblatt ott volt akkor és nem lehetett másutt, ahogy a vád állítja.

Feiginné asszony állítja ezt Rosenblattna vonatkozólag, az a Feiginné asszony, aki együtt dolgozott vele Kfar Sábában és akit ő onnan, bizonyos okok miatt elkergetett, erről mondják, hogy rögtön a gyilkosság után denunciatla saját férjét, aki szélsőséges Poalé-Cionista, azzal, hogy ő lenne a gyilkos. Nehány napig le is volt emiatt tartóztatva, de azután szabadlábra helyezték. Ez a denunciatla megsejtette el az atmoszférát Tel-Avivban és az újsághírek azt állították, hogy Rosenblatt bűnössége 100 százalékból bizonyos.

Amint mondtuk, Arlosoroffné nem bűnös ebben, amit állít, de a vezetők, a munkásvezérek, fel kell világosítsák ezt a szerencsétlen asszonyt, hogy egy ilyen idegösszeroppanás után, ne álljon fel tanuként. Talán meg lehet még menteni a helyzetet. Ne várjanak a hivatalos nyomozásra, amely oly sokáig tart, küldje ki Kfar Sábába a Vaad Leumi két megbízható emberét, két tagját a legfelsőbb rabbitanácsnak, talán részt vesz majd Kook főrabbi és Telaviv főrabbi is, Rav Uzziel és ez a bizottság nyomozza ki alaposan, hogy Rosenblatt ott volt-e az állított időben Kfar Sábában, vagy nem?

Ha a tévedés a kellő időben be lesz bizonyítva, akkor nem kell olyan lelki kinokon átmenjünk, amint átmenjünk a Dreyfuss és Beilis ügyekben. Ha ez nem történik meg, ki tudja hova jutunk?

Higyünk az angol bíróság őszinte igazságszeretében, hogy végül nem lesznek ártatlanul vádolva, de a zsidó becsület meg lesz közben gyaláztatva. Zsidók különböző pártokban fognak állani és vérvádat fognak ártatlanok fejére kimondani. Kötelességünk minden erővel odahatni, hogy az utolsó pillanatban elkerüljük ezt a nagy veszélyt!

— 25 éve fennálló jól bevezetett kóser étterem jutányos feltételek mellett kiadó. Ernster-étterem Cluj, str. Cotului 3.

— Jomkippur Moszkvában. Moszkvából jelentik: Az elmúlt zsidó ünnep alatt a moszkvai zsidóságnak mindössze három zsinagóga állott rendelkezésére. Ezt a három zsinagógát az istentisztelet alatt zsúfolásig megtöltötte a zsidóság úgy, hogy kellős istentisztelet kellett tartani úgy a Kol Nidre estélyén, mint a Jomkippur napján. A jelenlevők közül sokan munkaruhában jelentek meg azért, hogy ne tegyék gyanússá magukat az atheisták előtt. Az istentisztelet résztvevői nagyjából öregek voltak, fiatal alig volt látható a zsinagógában. A Kol Nidre alatt a szomszédos teremben, mely régen a zsinagóghoz tartozott, most azonban munkás klub, koncerttel egybekötött előadást tartottak. A zene hangja összevegyült a zsinagógából kihallatszó kántor énekével. A város több helyén vallásellenes előadásokat tartott a zsidó „Kommunista Club”. Ezek az előadásokon azonban nagyon gyér hallgatóság vett részt.

— Leo Motzkin nem fogadja el a kisebbségi kongresszus végrehajtó bizottságának tagnak. Genf. Röviddel ezelőtt Bernben ülésezett nemzeti kisebbségi konferencia, melynek tanácskozásain mint ismeretes a zsidó képviselők nem vettek részt, a végrehajtó bizottság elnökségébe újra beválasztotta Leo Motzkit, aki eddig is tagja volt az elnökségnek. Leo Motzkin, a kisebbségi kongresszus zsidó-bizottságának volt a vezetője, levélben közölte Wilfan képviselővel, a kisebbségi kongresszus elnökével, hogy nem fogadja el mandátumát arra való tekintettel, hogy a kongresszus a zsidó-kérdéssel elutasítólag foglalkozott. Leo Motzkin öntudatos lépése általános fellúnést keltett.

— Véres verekedést rendeztek Makón az antiszemiták. Vésárnap tartotta a nemzeti szocialista párt zászlóvivő gyűlést Makón. A gyűlésen Mesko Zoltán jelent meg teljes vezérkarával, de a 150 főnyi hallgatóság sorában jelentek meg szociáldemokraták is, akik állandó közbeszólással zavarták az antiszemita vezetést. A gyűlés rendezője már felborult, amikor a rendőrség kiszorította a szociáldemokratákat a tereméből. Ezután rendben és nyugodtan folyt tovább a gyűlés, az esti órákban azonban a makói utcákon véres visszhangja támadt. Goldmann Adolf zsidó tanító, Lueger József, Menczer Mór, Perlmuter Márkus, Weisz Samu kereskedőket nemzeti szocialista fiatalok a utcán megtámadták, költödarabokkal ütlegelték és lefegyverelték. Vorhand Mózes főrabbi ünnepi sálrába kódorabokat vágta és csak kevéssé mulott, hogy nem a sátorban tartózkodó főrabbit érték. A rendőrség a feljelentések alapján megindította a nyomozást.

— Több ország rádiója közvetítette a nagyünnep istentiszteleteit. A delkalforniai rabbiszövetség intervenciójának eredményeképpen a kaliforniai rádió Roshasana mindkét napján közvetítette a sanchanciskói nagylemplomban tartott istentiszteletet. Ily módon Kaliforniában izoláltan élő számos zsidó farmer is résztvehetett az istentiszteleten és hallgathatta a sofárt. — A szófiai központi zsinagóga vezetősége, a Pedin hozzájárulásával engedélyt kért és kapott arra, hogy a bolgár rádió a jomkippuri istentiszteleteket továbbítsa. A szófiai zsinagógában tartott istentisztelet közvetítése technikailag igen jól sikerült. Jomkippur előestéjén a Kol Nidre, az engesztelő napon pedig a Neila imát közvetítette a bolgár rádió.

— Aki olcsón és jól akar étkezni, az keresse fel Katz orth. kóser vendéglőjét Bucuraști str. Carol 32, I. em.

E menorák
Z gyertyatartók,
U serlegek,
S evőeszközök,
T templomi kegy-
S szerek,
bármily művészi kivitelben leg-
olcsóbb árban.

Gyártása és eladása:
„Tacamul”
ezüstáru gyárban
CLUJ, Str. Gen. Neulcea (Kornis-u.) 6.

Palesztinai hírek

A haifai bíróság rendkívül súlyos ítéleteket hozott az elmúlt héten négy kommunista ügyében. A vádlottak padján S. Lifschütz, Ch. Zippin, M. Klein és M. Wimmer állottak, akik azzal voltak vádolva, hogy vörös zászlót terjesztettek az országba, melyek tiltakozó felirásokat tartalmaztak a zsidó bevándorlások, valamint a Haganah zsidó önvédelmi szervezettel szemben. A vádlottakat a bíróság 6 havi börtönrre ítélte és a büntetésük kitöltése után Palesztinából való kiutasításra. Ugyancsak a haifai bíróság J. Oesterreicher kommunista szervezkedés miatt 3 havi börtönrre és kiutasításra ítélte.

A palesztinai kormány 1933 április-tól 1933 júliusig 1 millió 165 420 font volt a bevétele, 766 950 font kiadással szemben. E szerint 393 470 font költségvetési többlet mutatkozik rövid egy fél esztendő alatt.

A „Pilsena“ hajón érkezett 5 turistá, akik Haifába kötöttek ki, a hatóságok nem engedték partszállani és kénytelen voltak ugyanazon hajón visszautazni.

Jeruzsálemi zsidó vállalkozók egy csoportja Tibériás közelében 3000 dunam terület földet vásárolt. Ebből 1000 dunamnyi területen nyári lakásokat építenek fürdővendégek számára, míg 2000 dunamon modern gazdálkodást fognak folytatni.

Afulában, az Emek telepesei konferenciát tartottak, amelyen elhatározták, hogy az Emekben bevezetik a ricinusültetést. Már a közeli napokban 500 dunam területet ültetnek be ricinusfákkal.

Ruchamában is megindultak a zsidó telepítések. A Gan Sijmo zsidó csoportnak sikerült ezt az 1900 dunam kiterjedésű földet az angol Palesztina Banktól megvásárolnia, kedvező részletfizetési feltételek mellett.

Jeruzsálemben és környékén, dacára a még mindig fennálló vízhiánynak intenzíven folynak az építkezések. A város különböző pontjain irodák, üzletek és lakások készülnek. Ezidőszereint egy 6 emeletes palota is épülőben van.

Tel-Awiwban a nagyarányú építkezések dacára is, súlyos lakáshiány van, melynek igen nyomászó hatással vannak. A lakbérek hihetetlen magasra emelkedtek, amelyet a házigazdák azzal indokolnak, hogy a nagy földárakra való tekintettel igen magas investíciókat igényelnek az építkezések. A munkásszervezetek felszólították a városi tanácsot, hogy erélyesen lépjen közbe a házbérszörök ellen. Ezek az abnormalis viszonyok a tömeges bevándorlások kapcsán jöttek létre és a ház, valamint a földspekuláció is ennek eredményei. Telawiw lakossága a közelmúlt hónapokban egyharmadával emelkedett.

A roshasoni és a jomkipuri ünnepek ez évben a zsidó lakosság áhítatos részvétele mellett folytak le. Az összes zsinagógák és az ünnepi istentiszteletre berendezett alkalmi templomok is, zsúfolásig meg voltak telve. Az istentiszteleteken résztvevők száma jelentősen meghaladta az elmúlt éveket. Különösen a Palesztinában tartózkodó német zsidóság látogatta erősen a zsinagógákat. A panaszfalmál ép úgy, mint Tiseboav napján, Jomkipur előestéjén óriási tömeg vett részt. A hatósági közvegek vigyáztak a rendre, amelyet az egész országban példásan láttak el. Jeruzsálemet a nagyjünnepek alkalmával mintegy 10 000 ember kereste fel. Impozáns ünnepi képet nyújtott Tel-Awiw városa is. Az istentiszteletek után tömve voltak az uccák járókelőkkel.

A haifai kikötőbe szeptember 14-től szeptember 21-ig, tehát pontosan egy hét alatt, 2825 személy érkezett. Ebből 1163 bevándorló, 1300 turista és 358 palesztinai visszautazó lakos volt. Az utasok túlnyomó többsége zsidó volt.

Jeruzsálemben és Telawiwban az új gyárak egész sora létesült. A Galil Comanyi Telawiwban egy celluloid gyárat épít. Ez immár a harmadik ilyen vállalkozás, amely Tel-Awiwban ebben a szakmában létesült. Egy rigai bevándorló Jeruzsálemben egy cukrászgyárat nyitott. Egy angol elektrotechnikai részvénytársaság elhatározta, hogy rövidesen megkezdi az elektromos hűtőkészülékek gyártását.

A palesztinai kormány további ezer certifikátot bocsátott a Jewish Agency rendelkezésére, hogy már a legközelebbi bevándorlási kvótára is módjában legyen az egyes államokban a certifikátokat kiosztani.

A chedrai narancsültvényeken 86 fiatal narancsfát kiszakítottak a talajtól. A hatóság 7 aratot tartóztatott le, akik azzal gyanúsíthatók, hogy résztvettek a barbár tett elkövetésében.

A galilei falvak zsidó és arab lakosságának 100 képviselője Szafedben tanácskozással tartott, melynek eredményeként létrejött a Galilei arab és zsidó gazdák szövetsége.

A haifai esküdtészek előtt megkezdődött az emlékeztető n. halili bombamerénylet tárgyalása, amelyet az elmúlt év december 22-én Jakobi kolonista ellen követtek el. A merényletnek annak idején a zsidó kolonisták kivül, a kistifa is áldozatul esett.

Lévy J. mérnök tervei alapján a haifai accoi kertületben egy kertváros létesült 60 házzal.

A „Doar Hajom“ jelenése szerint mérlekedő cionista körök azzal a tervvel foglalkoznak, hogy a mérsékelt cionisták számára egy úgynevezett közép-pártot alakítsanak Palesztinában. A prágai cionista kongresszus eseményei után ez a terv még közelebbfekvő lett. Az új párt egyesítene magában az általános cionistákat, a Grossmann csoportot és még egy egész sor kisebb jelentőségű pártot, mint a Gazdák Szövetsége, Ben Benjamin stb. Az utóbbi hetek eseményei után még az is valószínűséggel bír, hogy a mizrahi is csatlakozni fog ehhez az új alakulathoz.

Antiszemita futballisták vasdoronggal leütötték a máramarosszigeti Sámson egyik játékosát.

Vasárnap durva sportbotrány pergett le Máramarosszigeten. Antiszemita heccelők és antiszemita játékosok támadták meg és bántalmazták a szigeti Sámson futballistáit, a csapat legtehetségesebb játékosát pedig vasdoronggal ütötték le, olyan vérlázító kegyetlenséggel, hogy a szerencsétlen fiatalember jobbkarját valószínűleg amputálni kell, de szerencsés esetben is örökéletére nyomorék marad. A vérlázító esemény közreadásánál a legnagyobb sajnálattal kell megállapítanunk, hogy a *támadás olyan klub részéről érte a kerületi bajnokság felé haladó Sámson; melynek éppen támogatnia kellene kisebbségi klubtársát* A máramarosszigeti M. S. E. az évtizedes múltu magyar sportegyesület játékosai ragadtak el magukat annyira, hogy sem sportszerűséget, sem emberiséget nem ismerve harcmozgók vázáltoztak át a sportlepel.

A Sámson már két góllal vezetett, amikor az M. S. E. sorozatos durvaságokkal próbálta ellensúlyozni a fölényt. A példás eréllyel és részrehajlatlansággal bíraskodó *Mihaescu egymásután küldte le a pályáról Viorel, Bocsal és Birtalan M. S. E. játékosokat.*

A három kiállított játékos a nézők egy csoportjával körülvette Herschkovits Mór Sámson intézőt és Pollák futballistát, akiket agyba-főbe vertek. A Sámson-hívek mentették ki veszedelmes helyzetükből a megtámadottakat. Éjszaka az uccán orvul támadták meg Herschkovits Jenőt, a Sámson futballistáját. A fiatal játékos éjjel egy óraker ment ki az állomásra. A borsai uton az MSE-hívek egy csoportja, köztük néhány játékos is, megtámadta Herschkovitsot, akit vasdoronggal leütöttek. Az eszméletét vesztett fiatalembert véresre verték, majd elmenekültek és vérében fekvő hagyták ott az uccán. Egy arra járó fiákker vette fel a szerencsétlen fiút, akit a közkórházba szállítottak.

— **Fedetlen fővel a templomi szószéken.** A berlini hitközség mint a múltban, most is megrendezi szokásos összejöveteleit, amelyeken a hitközség vezetőpártjának, a liberális pártnak a vezérei megbeszélnek a teendőket. A legutóbbi összejövetel az Oranierburg-utcai templomban zajlott le. Itt történt, hogy a szócnokok egyike Woyda Bruno fedetlen fővel jelent meg a szószéken, ami az egybegyűlt közönség körében nagy visszatekést kellett. Viharos botrány keletkezett és a hitközségi vezetőknek kellett közbelépniük, hogy Woyda elhagyja a szószéket.

— **Ami megváltja Németországot.** Az evangélikus sajtószolgálat königsbergi jelentése szerint az evangélikus egyházban nagyarányú változások következnek be rövidesen. Nem kevesebbről van szó, minthogy az istentiszteletek liturgiáját át fogják szervezni és a zsidó, illetve héber eredetű „Amen“ és „Halleluja“ imádságos szavakat megfelelő német kifejezésekkel fogják pótolni. Az „Amen“ szót az eddigi tervek szerint „Das walte Gott“ pótolja majd, míg a „Halleluját“ „Lobe den Herrn“ kifejezéssel fogják helyettesíteni. Ezek a nagyszabású korszakos változások minden bizonnyal meghozzák a teljes megváltást Németország számára.

Egyesületi hírek

A nagyváradi orth. izr. hitközség képviselőtestülete 1. hó 8 án, a következő összetételben választotta meg előjáróságát Mezey Márton elnöklete alatt: Elnök: Ullmann István, alelnökök: Krausz Sándor, Silbermann József, Dénes Izidor, pénztárnok: Schwalb Lázár, ellenőr: Berkovits Bernáth, cedaka gondnokok: Spitzer Izrael, Moskovits Izidor, Leichmann Jenő, Groszmann Benő, Ullmann M. Miklós, Farkas Sámuel, alapítványi gondnok: Gellisz Gyula, gazdasági tanácsosok: Neumann Lipót, Schwartz Jakob, talmudtóra gondnokok: Stern Miksa, Händler Salamon, előjárósági tanácsosok: Kohn Dávid (börkereskedő), Reich József, Nussbaum Sámuel, Freund Lajos, Seidenfrau József, Sonnenwirth A. Sándor. A választás megejtése után Silbermann József nyomban kijelentette, hogy az alelnöki tisztséget nem fogadja el és arról leköszön.

A huszti főrabbi állás betöltése körül állandóan újabb és újabb pártok alakulnak. Újabban a hitközség tagjainak egy nagy csoportja Rabbi Josua Grünwald, a megboldogult Ábrahám Josif Grünwald z. c. l. huszti főrabbi fia körül csoportosul. A hangulat az új jelölt mellett erősen megnyilatkozik.

A pozsonyi zsidó kórház a napokban tette közzé első ízben 2 éves tevékenységének áldásdus kimutatását. A zsidó kórház, amelyet Izidor Engel alapított 1931 júliusától 1932 december végéig számolt be tevékenységéről. A legnagyobb elégtellessé állapíthatjuk meg, hogy a zsidó kórháznak a fenti idő alatt nem volt költségelőirányzatában deficitje, noha 1797 paciens kezelték, melyeknek 35,9 százaléka ingyenes gyógykezelést és orvosságot kapott. Az ambulatóriumban 2290 paciens fordult meg. A röntgenológián 1909, míg a laboratóriumban 8977 vizsgálatot hajtottak végre. A kórház jelenését dr Weisz Róbert igazgató, magántanár látta el bevezetéssel, amelyben a kórház céljait méltatja, míg dr Roth Hugó szlovák nyelven a rákkérdés problémáját boncolgatja ugyanezen a füzetnek keretében.

A Temesvár-Belváros kongresszusi és a gyárvárosi status-quo hitközségek fuzióját és alapszabályait a Miniszter de Culte jóváhagyta. Ezzel az egész országgrész hitközségeinek életére kiható egységesítéssel, valószínűleg az erdélyi és bányai országos izr. Irod. jövendő irányítása is átalakuláson fog átmenni. A közeljövőben az egyesült két hitközség megválasztja új vezetőségét is — és egészen bizonyos, hogy a választók bizalma Nyiri Jerő hitközségi elnökben fog összpontosulni, aki nemcsak eddigi zsidó közéleti szereplésével és ráteremtésével, hanem azon ügybizottságával, mellyel az egységesítést felkarolta, valamint minden zsidó megnyilatkozással szemben mindenkor tanúsított meleg érdeklődésével ezen méltóságra egyenesen predestinálva is van.

A pozsonyi „Jeszajde Hatairo“ talmudtóra egyesület nemrégiben kiadta utolsó négyévi működéséről szóló jelentését. Az egyesület célja tudvalevőleg, hogy az iskolából kikerült ifjúságnak egy-néhány éven át kizárólagos talmudikus és toraludást nyújtson. A növendékek nagyrésze később át-megy a jesivába. A jelenlegi növendékek száma 187 és 6 osztályban tanulnak 6 melamed vezetése alatt, akiknek működéséről a jelentés dicsőítőleg emlékszik meg. A növendékek nagyrésze igen szegény. Az iskolában a reászorultaknak tejet adnak és ruhasegélyt is nyújtanak. Az iskola főleg tagdíjakból tartja fenn magát. Megemlítendő, hogy ebben az évben egy ismeretlen 10 ezer koronát adományozott, két ismeretlen pedig Kämpfner Arnold ulján 6 ezer koronát. A vezetés Schreiber Akiba főrabbi elnök és Wessely Dávid rabbi alelnök kezeiben van, előjárók: Benedikt Fülöp, Kämpfner Arnold, Kohn Mór, Geiber Mózes. A 16 tagú választmányban helyet foglal: Pappenheim Izidor irodai elnök, Unsorfer Salamon egyleti rabbi. Az egyesület nemes céljait szolgálják a kegyes alapítványok, ilyen tett a pozsonyi főrabbi is, amidőn nagybátyja: Schreiber Salamon beregszászi főrabbi emlékére 4500 koronát adományozott. Az alapítványosok jehrzeján mind a hat osztály misnéjoszt tanul.

A nagyszöllősi Cionista Revizionista Unió csoportja megtartott közgyűlésén nívós beszámoló hangzottak el. Az új tisztikart a következőkből állították össze: Disznók: Weisz Chaim, Elnökök: Moskovics Jenő és Klein Sándor. Alelnök: Schwartz I. Titkár: Farkas Adólf. Jegyző: Boros Béla. Pénztárnok: Eizikovits Adólf. Ház-nagy: Berner Mátér. Ellenőr: Berner Chaim. Kulturreferens: Weisz Béla II.

Az ógyallai hitközség, mely eddig status quo volt, dr Trebitsch hitk. elnök és Wollner alelnök vezetésével küldöttségileg felkereste a nagygyeri orth. főrabbit, akinek rendelkezése alá vetették magukat. A főrabbi a hitközség összes intézményeit az orth. szellemnek megfelelően átszervezte és megszólított oda, aki felügyelete alatt működik. Remélhetőleg rövidesen megtörténik majd a hitközségnek az orthodox hitközségek közé való felvétele. A felvétel után a hitközség Lusztig dobsinai rabbi-val, a galantai jesiva jeles tanítványával óhajlja a főrabbitséket betölteni.

A munkácsi cionista revizionista Unió helyicsoportja nemrégiben tartotta rendes évi közgyűlését. A tisztújító választások a következő eredményt hozták. Elnök: Dr Spiegel Sándor, alelnök: Weiszberger Jehuda, pénztárnok: Izrael Izidor, választmány: Berger Márton, Weisz Jehuda, Kroo Emil, Rosenbaum Izidor, Berger Májér és Salzberger József. Titkárság vezetője: Jakóber Ede. Ezenkívül egy bojoktöbbség is lett választva, amely négy tagból áll.

RÖVID HIREK

PRÁGA. — A cseh kormány az egyre erősebben előretörő nemzeti szocialista mozgalommal szemben, erélyes lépésre határozta el magát. Az összes jobboldali szervezeteket, főleg azokat, akik Hitlerrel igyekeztek kapcsolatokat szerezni, magasabb államérdekből feloszlatta és vezetőiket tartóztatta. Massaryk kormánya hű maradt államisága óta fennálló tradícióhoz és még diktatura árán is biztosítja a létalapját képező demokráciát.

NEW-YORK. A bronxi rendőrfelügyelőség Reichmann főrabbi intervenciójára mindazon zsidó kereskedőket, kik a szombali napon zárva tartják üzleteiket, felmentette a vasárnapi munkaszüneti törvény kötelező betartása alól. — Dr Cyrus Adler az American Jewish Committee elnöke, valamint a zsidó teológiai szeminárium rektora, a napokban ünnepelte 70 ik születési évfordulóját. — Az Egyesült Államokban egy új fasiszta párt szervező munkálatai kezdődtek meg, az úgynevezett „Ezüstingések” mozgalma. Az új mozgalom Hiller Adolfot tekinti szellemi vezérének. A szervezet programja kimondottan antiszemita vonatkozású. A mozgalom vezetője William Dudley Pelley amerikai író. A párt már egy lapot is kiadott „Liberation” címmel.

AKKO. Egy haltenyésztsében nagy szakértelemmel rendelkező jugoszláviai zsidó minleg 6 hónappal ezelőtt Akko közelében egy halastavat leteleített szokatlan kedvező eredménnyel.

ZÜRICH. Az elmúlt vasárnap voltak Zürichben a városi tanácsválasztások, amelyen az antiszemita „Nemzeti front” is 10 mandátumot kapott. Ez az első esett, hogy a városi parlament 124 mandátumából az antiszemita párt is sikerült némi mandátumot elérni.

BIALYSTOCK. Erev Ros hasono napján több antiszemita huligán behatolt a mikve épületébe és több revolverlövést adtak le. Négy személy súlyosan megsebesült. A merénylők elmenekültek.

BERLIN. A zsidók nem kaphatnak többé fegyverhasználati, valamint vadászati engedélyt. — A thüringiai fajkutató intézet elrendelte, hogy minden nemzetiszocialista párttag származásáról pontos kimutatást kell készíteni, amelynek vissza kell nyulnia a franc a forradalomig. — A schlesvigi kormányelnök rendelkezéssel utasította az iskolákat, hogy a vallásoktatásnál az Izsák áldozatának történetét töröljék, mert az ellenkezik a német szellemmel. — A több mint száz éves perlebergi zsinagógát a közelmúlt napokban lezárták. A zsinagóga bezárásának oka az volt, hogy a hitközség tagjai az utóbbi hónapok során többnyire meghaltak és elmenekültek és a templom fenntartása többé nem bírt lehetőséggel. A kultuszértékeket átadták a berlini hitközségnek. — A német frontharcosok szövetségének elnöke, Horn tábornok kijelentette, hogy a jövőben a frontharcosok szövetségében csak árja születésűek vehetnek részt. — A napokban alakult meg a zsidó némák és nagyothallók szövetsége, miután kizárták őket az országos szövetségből, zsidó felekezettük miatt.

AMSZTERDAM. Machsike Hadas néven Amsterdamban egy keleti zsidó-hitközség alakult, Helpert S főrabbi szellemi irányítása mellett. Az új hitközség egy Talmud-Tóra iskolát nyitott és elhatározta, hogy a közeljövőben egy Beth Jákob valamint egy jesivát is létesít. — A hivatalos statisztika büro legutóbbi jelentése szerint Hollandiában jelenleg 111907 zsidó él, amely az összlakosság 1.41%-át teszi ki. A holland zsidóság 57%-a Amsterdamban él, hol a lakosság 8.68%-t teszik ki. A holland zsidóság között 5184 a szefard zsidók száma.

VARSÓ A Rovno közelében lévő Mereritsch községben Ros-Hasono második napján súlyos szerencsétlenség történt. Egy égő gyertya ráhullott a frigszekrényre és 3 Tóratekeres a lángok martalékának áldozatául esett. A hitközség zsidósága mélyen gyászolja az elpusztult szent Tórákat. — Konstanzban szeptember 27 avatták fel az új lengyel hajóvonalat Palesztina felé, melyet Arciszewki lengyel követ adott át a forgalomnak. Az első ut alkalmával a „Polonia” nevű 15.000 tonnás hajóval 700 utas ment Palesztinába.

WINTENBERG. Negyven német professzort, akik a Heidenheim kastélyban konferenciát szándékoztak tartani a német gazdasági és szociális állapotokról, letartóztattak és internálótáborba zárták őket. A hivatalos kommuniké szerint a professzoroknak felforgató törekvések voltak.

FOKVÁROS. Fokváros polgármesterének a bialystoki születésű Louis Oradner választották meg, aki a délafrikai rádió részvénytársaság igazgatója. Gradner a második zsidó már Fokváros polgármesteri székében.

LONDON. 65.186 bibliával többet adtak el a világon 1932-ben, mint 1931-ben. Ez a növekedés azonban az Európán kívüli földrészekre esik, mert magában Európában kevesebb szentírást adott el a bibliaterjesztő társulat 1932-ben, mint 1931-ben. Az egész világon eladott példányok száma (1932-ben) 10 617.470.

A görög kormány nem látja szívesen a zsidó kivándorlást

Szaloniki. Rendkívül érdekes nyilatkozatot tett a közelmúlt napokban Philip Dragoumis miniszter, Macedonia kormányzója, a „Hestia” athéni görög napilap képviselője előtt, a görög zsidók palesztinai kivándorlásáról. A miniszter többek között a következőket mondta: „A kormány nem kívánja, hogy a zsidók elhagyják az országot, így tehát a kivándorlást nem látja szívesen, már csak azért sem, mert ez joggal keltheti azt a látszatot, mintha Görögországban a kormány antiszemita politikát folytatna és emiatt kivándorlással igyekezzenek a zsidó tömegeken segíteni. A kormánynak az az óhaja, hogy a zsidó vallású polgárai az országban maradjanak, saját érdekeikben épügy, mint az ország érdekében is. Ez az álláspont nem azt jelenti, mintha a kormány nem érezne meleg szimpátiát a cionista mozgalommal szemben. A kormánynak illy irányu nézete nagyon is közzismert és több ízben hangsúlyozta, hogy a legnagyobb szimpátiával adódik ennek a mártírnépnek nemzeti újjászületésén.” Macedonia fő kormányzójának ezen nyilatkozata nagy feltűnést keltett és a zsidó lakosság között meleg elismerést váltott ki.

A görög kormány szimpatikus nyilatkozata azonban nem tévesztheti meg a zsidóságot afelől, hogy a zsidó tömegek Görögországban, legfőképpen Szalonikiben a legnagyobb nyomorban élnek és egyetlen reményük a palesztinai kivándorlás. Ettől eltekintve meg kell állapítanunk, hogy a miniszter által hangoztatott szimpátiát a görög lakosság legnagyobb része — sajnos — nem osztja. Csak egy évvel ezelőtt nagy antiszemita kilengések folytak le, melynek inszenzációjában nagy része volt a kormány lapjainak is. Sőt a röviddel ezelőtt megtartott parlamenti választások is az antiszemizmussal jégében zajlottak le. A görögök egyik legismertebb vezetője, Venizelos is tiszta antiszemita programmal jelöltette magát. Sajnos a szép szavaktól a zsidó tömegek jóléte nem emelkedik és egyellen ut marad számukra nyomoruk likvidálására: a palesztinai kivándorlás.

— A lengyel kormány elismerte a jeruzsálemi héber egyetemet. Varsó. —

A belügyminiszterium körlevelet intézett az ország összes komiszáriátusához, amelyben közli, hogy a lengyel kormány, a jeruzsálemi egyetemet, mint főiskolát elismerte. Ennek folytán tehát mindazon lengyel polgárokat, akik tanulmányaikat a héber egyetemen folytatják, éppen úgy, mint más főiskolák látogatása esetén, felmenti tanulmányaik ideje alatt a katonai kötelezettség alól. A belügyminiszter azért intézte ezen körlevelet a politikai hatóságokhoz, mert ebben az évben először rendkívül nagy számú zsidó diák ment Lengyelországból Jeruzsálembe, hogy a héber egyetemen folytassák főiskolai tanulmányaikat.

— A frankfurti Jesivát Fiuméba helyezik át. Fiume.

Az elmúlt hetekben a hitközségi tagok teljes részvétele mellett választotta meg az orthodox hitközség új főrabbiját és a választás egyhangulag dr. Breuer József frankfurti főrabbiára esett. Ennek a választásnak azért van különösebb jelentősége, mert össze van köve egy jesiva létesítésével, amely első ilyen intézete lesz Olaszországnak. A jesiva igen előnyös kedvezményeket fog tanítványai számára biztosítani és lehetővé teszi számukra, hogy a városba a gimnáziumokat, vagy ipariszkolákat teljesen ingyenesen látogassák, hogy ezen a módon is felkészülhessenek az életre. A jesiva később egy hachsara telepet is fel fog állítani, hogy növendékei számára certifikátot kaphasson. Ez a hír egyébként azt is jelenti, hogy Németországban tarthatatlan a helyzet. Ugyanaz történik tehát, mint a zsidó történet számos esetében 1298-ban a Ros-nak menekülnie kellett Németországból és Spanyolországba tette át jesiváját. A kozáklázadás alkalmából 1648-ban a Sach Oroszországból Morvaországig jutott. A babilóniai gaoni iskolák az elnyomás következtében feloszlottak és Spanyolországban támadt új Tóráközpont.

Gyenge férfiaknak

válaszbélyeg ellenében díjmentesen küldöm szabadalmazott szenczióds
„HEURÉKA”
 találmányom ismertetőjét. — Cím:
„PATENT 616” (UJ,
 1. sz. postafiók.

ZSIDÓ HUMOR ÉS TÖRTÉNETEK NAGYJAINKRÓL

Kis Irodalomtörténet

Schiller majd minden országnak írt egy drámát:

Franciaországnak „Az Orleansi szüzet”, Angliának „Mária Stuartot”, Spanyolországnak „Don Carlost”, Olaszországnak „Fiascot”, Svájcnak „Wilhelm Tellt”, Németországnak „A rablókat”.

(Prager Montagsblatt.)

Tartom a bankot

Rabbi Akiba Egerhez egy napon késő este bekopogtatott egy zsidó özvegy és sirva panaszkodott el neki, hogy odahaza gyermekeinek nincsen egy falat kenyere sem, sőt hotnap reggel kidobják a lakásból is, ha nem fizeti ki hátralékos házbérét.

Rabbi Akiba azonnal vette kabátját és elindult, hogy a hitközség gazdagjaitól megszerezze az özvegy számára a szükséges összeget. Sajnos azonban egyetlen egyet sem talált odahaza, mert mindannyian a játéklklubban időztek. A rabbi tehát a játéklklub felé vette az útját. Amidőn belépett a játéklklubba, a hitközség tagjai ijedten felugráltak és gyorsan elakarták tüntetni a kártyákat, hogy a rabbi észre ne vegye. Rabbi Akiba azonban felkiáltott:

— Megálljatok! Ne dobáljátok el a kártyát, tovább játszunk és én tartom a bankot.

És a szegény asszony másnap ki tudta fizetni a házbérét és kenyeret tudott adni gyermekeinek.

Szokások, amelyet nálunk már nem ismernek

A levantiai zsidók a Mindenható nevének említésekor kezüket homlokukra, szájukra, majd mellükre helyezik, mintegy annak jelképekül, hogy gondolataik, szívük és szavaik Isten szolgálatában állanak.

A florenci spanyol hitközségben olyan imarend uralkodik, hogy ünnepnapokon a minha ima során tvilemot légolnek.

A velencei szefard zsinagógában szokos ünnepem a minha imánál kézről-kézre adják a sofárt, hogy mindenki fujjon bele egy kicsit.

Rómában a fiatal zsidó leányokat is felhívják 13 éves születésük évfordulóján a Tórához.

Ugy mégy el, — ahogy jöttél...

Ugy mégy el, ahogy jöttél! Jöttél sirva és sirva távozol. Jöttél aggodalom közepette és szorongás közepette távozol. Jöttél és zokogtál és zokognak, mikor távozol. Jöttél és nem tudtad, hogy jössz és távozol és nem tudod, hogy távozol.

Szülői szeretet...

Rabbi Tarfon öreg édesanyjával sétált künn az utcán. Egyszerre leoldódott a matróna lábáról a szandál s a szíjjak elszakadtak. Rabbi Tarfon lehajolt és két kezét leterítette eléje, mint valami szőnyeget, hogy édesanyja lábai ne érhék az utca követ. És így ért haza az öreg édesanyja, fia kezén lépkedve.

De otthon, kipirulva és mégis büszkén, panaszkodott a boldog anya fia barátainak: Tarfon tulságba megy velem! Tarfon tulságba viszi a tiszteletet! Tarfon Izrael egyik vezére és az ő kezét adta nekem szőnyegül!

De a bölcsek fejüket rázlák és így feleltek:

— Amit fiad veled tett, matróna, az milliomodrésze sincs annak, amit a Tóra megkövetel tőlünk szüleink iránt.